

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *nr. 8.*Fylke: *Møre & Romsdal*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Rindal*Emne: *Beit og Brom*

Bygdelag:

Oppskr. av: *John Tetter, Stomper,*

Gard:

(adresse): *Rindal*

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Nødfjor.

Fra gammalt av har høig og halom vært hovedføret til beutkepane. Bøngarslet på dyrkegorda var ofte i mindre laget, derfor var markeslett dreuet i stor utstrækning. Markskiltet kunde vere av forskjellig godhet og meringsverdi: Lydbænt fastmark med gode grasarter gav både spiseligt og meringsrikt fjor. Litt fjor regndes som halot i verdi med jersfjor. Myrefjor og jinnestjøgg gav like anvælt, like fjett og hvitt smør. Men enda en uløype med dårligt markafjor- de gav det som kaldes fjottelintet. (Benetjøret). Dette var meget som gav krøttersganne store tap.

Benetjøreten hører vel ikke dette emne til og skal ikke ommnes mer om det.

Her er lang vinter så det på vårparten ofte var vanskeligheter at fjoret skakte til det blev både ut. Forat unge vartkrije måtte prøves med nødfjor av ut eller andet stog; bøk, skav, snæsse og j. At sentre nødfjor kaldes at byerge: De er om den eller hin som hadde like høig om varen, at de måtte byerge, så byskepan foredes jern.

Beit var et nødemne som var mye brukt.

Før kvist av mest ung bjørk. Skog nemmet dyrkegorda var mest brukt for de var littet at få bjørk. Kvisten var dels hugget av andens bevere stov på rot, stovne blev hugget med fjor så at bli snætt av den finere kvist til beit.

2

Det var ofte når de kuggede ned vedbyrk om høsten at kvælen var med stammen hjem. En del av sådan kvæst vart nyttet til beit. Beit er andre kvæstog med byrk har vært like brukt. Det var helst voksne menn som tok det fæu og best åf ikke beit, men qista om tok det.

Retstkap til kugging av beit var lævokneier eller løyjern-
en utslitt lye kuggt av 1/2 kvæst fra høst og satt på skjøft.

Men allmindelig sigd for komvokur (stjær) var også brukt.

Beit som var kett him hadde aftes på læven eller tatt i hang ute på gardspllassen.

Jakk at hente beit langfredog har ingen høst om.

Når der kjörtes vedbyrk hjem med kvæsten på og niertes opp ved vedstjula, så vart det en stor stæl, og disse stæir kaldes beitastæir. Disse stæir var til strekk og ad-
varsel for uskikkelige unger for i disse beitastæir hadde gul-
gil eller gulbakk sitt tilhold især ved julestid. Var det ungar som var som de ikke skulde vært, var gæstlen at de skulde gulbakk eller gulgate slæppes inn for nu var der i beitastæir. I de sidste 50 år er vist drevet slik gækt at både gulgil og gulbakk ^{si de} er helt utryddet og arden mange ubdidd.

Langfredogvis var det altid snakke om og var litt oint at få i, når det kuggedes beit. Og riast var brukt, både ved langfredogsidur og ellers. Æmnet fra bibelen: den som hater sin søn, sparvættit riis, den som elsker han, hukter den tillitigt. Og riast var vist i eldre tid søpas brukt at mangen søn og datter gjækk med hat til foreldrene helt sit liv igjennem.